

xx.9.2022

EU sisäasioiden rahastojen arviointisuunnitelma

Säädösperusta

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 2021/1147 perustetun turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 2021/1149 perustetun sisäisen turvallisuuden rahaston sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 2021/1148 perustetun rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukivälineen varainhoidon säännöistä säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 2021/1060 (yleisasetus). Kansallisesti sisäasioiden rahastoista ja niiden hallinnoinnista säädetään lailla sisäasioiden rahastoista 1125/2021 ja valtioneuvoston asetuksella sisäasioiden rahastoista 119/2022.

Yleisasetuksen 44 artiklassa todetaan, että rahastojen ohjelmista on suoritettava arviointeja. Ohjelmien vaikutuksista on suoritettava väliarviointi 31.3.2024 mennessä ja loppuarviointi 30.6.2029 mennessä. Hallintoviranomaisen on laadittava arviointisuunnitelma, joka voi kattaa kaikki ohjelmat. Arviointisuunnitelma on toimitettava seurantakomiteoille viimeistään vuoden kuluttua siitä, kun ohjelmista on annettu hyväksytyt päätökset.

Arviointisuunnitelma

EU:n sisäasioiden rahastoissa arviointi tapahtuu väli- ja loppuarviointien lisäksi etenkin vuosittaisten tuloksellisuuskertomusten valmistelun yhteydessä. Jokaisen rahaston seurantakomitealla on tässä keskeinen rooli, koska sen tehtävänä on tarkastella ohjelman toimeenpanon ja tavoitteiden saavuttamisen edistymistä ja hyväksyä tuloksellisuuskertomukset. Seurantakomiteat myös hyväksyvät arviointisuunnitelman ja tarkastelevat arviointien edistymistä muun muassa toimeenpanosuunnitelmien kautta. Rahastojen ohjelmien vaikutusten arviointi tapahtuu pääasiassa osana seurantakomitean työtä. Hallintoviranomainen vastaa tarvittavista menettelyistä, joilla tuotetaan ja kerätään arvioinneissa tarvittavat tiedot.

Arviointien tarkoituksena on parantaa ohjelmien suunnittelun ja toteuttamisen laatua. Arviointien kriteerit ovat:

- tuloksellisuus;
- tehokkuus;
- merkityksellisyys;
- johdonmukaisuus;
- unionin tasolla saatava lisäarvo.

Arviointien kriteereinä voi myös olla osallisuus, syrjimättömyys ja näkyvyys.

Rahastoilla on vähintään kaksi kertaa ohjelmakauden aikana komission ja jäsenvaltion välillä tapahtuva arviointikokous, jossa tarkastellaan kunkin ohjelman tuloksellisuutta. Myös kirjallinen toteutus on mahdollinen.

Väli- ja loppuarviointi

Rahastojen ohjelmien vaikutuksista on suoritettava väliarviointi 31.3.2024 mennessä ja loppuarviointi 30.6.2029 mennessä. Väli- ja loppuarvioinnit suorittaa toiminnallisesti riippumaton toimija. Komissiolta tulee erilliset ohjeet tai pohjat väli- ja loppuarviointeja varten. Seurantakomiteat käsittelevät väli- ja loppuarvioinnit ennen niiden toimittamista komissioon. Hyväksytyt väli- ja loppuarvioinnit julkaistaan rahastojen verkkosivustolla.

Väliarvioinnissa arvioidaan rahastojen vaikuttavuutta, mukaan lukien edistymistä tavoitteiden saavuttamisessa. Loppuarvioinnit keskittyvät nimenomaan ohjelmien vaikutuksien arvioimiseen. Väliarvioinnin tuloksia hyödynnetään loppuohjelmakauden toteuttamisen laadun parantamiseen sekä tulevan 2028-2034 ohjelmakauden suunnitteluun ja ohjelmavalmisteluun. Loppuarvioinnin tuloksia voidaan myös hyödyntää ohjelmakauden 2021-2027 ohjelmien suunnittelun ja toteutumisen laadun jälkianalysointiin.

Tuloksellisuuskertomus

Komissiolle toimitetaan rahastokohtaiset vuotuiset tuloksellisuuskertomukset vuosittain seuraavan vuoden 15. helmikuuta mennessä vuodesta 2023 vuoteen 2031 saakka. Kunkin rahaston seurantakomitea hyväksyy rahaston tuloksellisuuskertomuksen. Hallintoviranomainen valmistelee tuloksellisuuskertomuksen, jossa raportoidaan muun muassa seuraavista asioista:

- ohjelman täytäntöönpanon edistymisestä ja välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamisesta;
- ohjelman tuloksellisuuteen vaikuttavista seikoista ja niiden korjaamiseksi toteutetuista toimista;
- rahastosta tuettujen toimien ja muista unionin rahastoista myönnettävän tuen välisestä täydentävyydestä;
- viestintä- ja näkyvyysoimien toteutuksesta.

Kunkin rahaston seurantakomitea tarkastelee ohjelman toimeenpanon ja tavoitteiden saavuttamisen edistymistä ennen kuin se hyväksyy tuloksellisuuskertomuksen. Seurantakomitean tulee käyttää yllä mainittuja arviointien kriteereitä arviointityössään ja antaa hallintoviranomaiselle palautetta ja kehittämisehdotuksia ohjelman suunnittelun ja toteuttamisen laadun parantamiseen. Tuloksellisuuskertomuksen hyväksymistä varten järjestetään erillinen seurantakomitean kokous, jossa keskitytään erityisesti arviointiin.

Tuloksellisuuskertomukset julkaistaan rahastojen verkkosivuilla.

Tämän lisäksi komissiolle toimitetaan kaksi kertaa vuodessa indikaattoreiden kumulatiiviset tiedot.

Toimeenpanosuunnitelma

Jokaiselle rahastolle laaditaan kansallinen toimeenpanosuunnitelma, jossa tarkennetaan ohjelman puitteissa toteutettavat toiminnot, toimeenpanon eteneminen ja rahoituksen tarkempi kohdentaminen. Toimeenpanosuunnitelmia tullaan päivittämään vuosittain. Seurantakomiteat osallistuvat päivittämissä prosesseihin.

Toimeenpanosuunnitelmien päivittämissä prosessi toimii tilaisuutena tarkastella ja arvioida ohjelmien toimeenpanon ja tavoitteiden saavuttamisen edistymistä huomioiden yllä olevat arviointien kriteerit. Samalla voidaan muuttaa toimeenpanosuunnitelmia, jotta ne paremmin edistävät ohjelmien tavoitteiden saavuttamista. Rahastokohtaisia tuloskehyksiä voidaan hyödyntää toimeenpanosuunnitelmien arvioinnissa ja päivittämissä.

Seurantakomitea

Seurantakomitealla on keskeinen rooli arvioinnissa. Sen tehtävänä on varmistaa, että rahaston ohjelma edistyy kohti sille asetettuja tavoitteita sekä tukea ohjelman yhteensovittamista muiden asiaankuuluvien ohjelmien ja strategioiden kanssa. Seurantakomitean tulee siten tarkastella ohjelman toimeenpanon ja tavoitteiden saavuttamisen edistymistä.

Seurantakomitea hyväksyy arviointisuunnitelman ja tarkastelee arviointien edistymistä tuloksellisuuskertomuksen hyväksymisen yhteydessä. Ohjelman toimeenpanon ja tavoitteiden saavuttamisen edistymiseen seurantakomitea voi vaikuttaa toimeenpanosuunnitelman kautta. Tuloksellisuuskertomuksen ja toimeenpanosuunnitelman lisäksi hallintoviranomainen tuottaa tarvittavaa arviointia mahdollistavaa materiaalia seurantakomitealle.

Tuloksellisuuskertomuksen hyväksymisen yhteydessä järjestettävässä seurantakomitean kokouksessa keskitytään erityisesti arviointiin. Kokouksessa seurantakomitea tarkastelee ohjelman toimeenpanon ja tavoitteiden saavuttamisen edistymistä käyttäen yllä mainittuja arviointien kriteereitä. Arviointityössä voidaan hyödyntää rahastokohtaista tuloskehystä. Seurantakomitea antaa hallintoviranomaiselle palautetta ja kehittämissä ehdotuksia ohjelman suunnittelun ja toteuttamisen laadun parantamiseen.

Jatkuva arviointi

Väli- ja loppuarviointien, tuloksellisuuskertomuksen hyväksymisen ja toimeenpanosuunnitelman päivittämisen lisäksi ohjelmia arvioidaan jatkuvasti osana arkista virkatyötä. Hallintoviranomainen ylläpitää ja systemaattisesti päivittää rahastokohtaisia tuloskehyksiä. Tuloskehys on suoritusperusteinen kehys, joka muodostuu erityistavoitteisiin liittyvistä ohjelmaa varten valituista tuotos- ja tulosindikaattoreista.

Tuloskehysten avulla ohjelman tuloksellisuutta valvotaan ja arvioidaan. Tuloskehystä hyödynnetään raportoinnissa ja yleisen tuloksellisuuden mittaamisessa. Hallintoviranomainen päivittää tuloskehystä systemaattisesti ja arvioi sitä kautta ohjelmien toteutumista. Tuloskehystä käytetään myös osana tuloksellisuuskertomuksen laatimista ja hyväksymistä sekä toimeenpanosuunnitelman päivittämistä. Tuloskehystä voidaan tarvittaessa käsitellä seurantakomitean kokouksissa.

Tuloskehysten ylläpitämisen ja päivittämisen yhteydessä hallintoviranomainen suorittaa sisäistä arviointia ohjelmien ja toimeenpanosuunnitelmien toteutumisesta. Sisäisessä arvioinnissa esille nousevat asiat käsitellään laajemmin osana seurantakomitean kokouksia.

Arvioinnin vuosikello

Tammi-helmikuu	Tuloksellisuuskertomusten käsittely seurantakomiteoissa / arviointia
Syys-marraskuu	Arviointia osana toimeenpanosuunnitelmien päivitystä